

Bæredygtigheds- strategi 2018

Favrholm - Hillerøds nye, grønne bydel

April 2018

Strategisk ramme

Bæredygtighedsstrategien bygger på Hillerød Kommunes Vision Læring og Livskraft som sætter retning for udviklingen af Hillerød Kommune ud fra en tilgang baseret på nysgerrighed, bæredygtighed og respekt for naturens ressourcer. Bæredygtighedsstrategien skal hjælpe med at nå visionen om Favrholt som en bæredygtig bydel.

Visionen for Favrholt er formuleret i Helhedsplan Favrholt som Byrådet vedtog i 2014:

"Hillerød er Nordsjællands hjerte med udsyn til resten af verden. Hillerød har puls og tiltrækningskraft, fordi kommunen er tilgængelig, bæredygtig og rig på oplevelser.

Syd for Hillerød vil vi skabe en grøn bydel, der inviterer til møder mellem mennesker. Bydelen skal opleves som en naturlig udvidelse af Hillerød, og der skal skabes forbindelser og relationer mellem det nye og det oprindelige.

Naturen skal inviteres ind i bydelen, byen skal åbne sig mod naturen. Regnvand skal anvendes som en kvalitet, der skal ses og opleves i byrum og bynatur.

Gennem anvendelse af arkitektur, landskab og natur vil vi skabe visuelt unikke steder, der kan give bydelen identitet. Byrum og bynatur inviterer til leg og bevægelse året rundt. Vi skal udnytte den nye stations potentiale til at sikre, at flest mulige anvender den kollektive trafik, så det bliver et naturligt valg at gå og cykle.

Borgerne skal kunne vælge den bolig, der passer til deres aktuelle behov, og variationen af kvalitetsboliger skal være høj.

Der skal sikres plads til fremtidens (grønne) erhverv og sundhedsvirksomheder i forbindelse med Nyt Hospital Nordsjælland. Her skal der gives fleksible udvidelsesmuligheder og indgå i klynger af ligesindede erhverv. Klimamavenlighed og CO₂-neutralitet er en selvfølge i den nye bydel, der påvirker alle handlinger og valg."

Bæredygtighedsstrategien supplerer kommunens øvrige, gældende visioner, strategier og planer, herunder:

- Hillerød Kommunes vision Læring og Livskraft
- Helhedsplan Favrholt
- Kommuneplan 2017
- Strategisk Energiplan 2017
- Klimastrategi 2009

En smartcitystrategi, visionsplan for kollektiv trafik, ny klima- og ressourcestrategi og ny spildevandsplan for Hillerød Kommune er under udarbejdelse og forventes færdige i løbet af 2018.

Bæredygtighed i en større sammenhæng

Den oftest brugte definition på bæredygtig udvikling stammer fra FN's Verdenskommissionens Brundtland-rapport fra 1987, som "en udvikling, hvor opfyldelsen af de nulevende generationers behov ikke sker på bekostning af fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov".

Bæredygtighed er et globalt anliggende, såvel som lokalt. I 2015 vedtog FN's medlemslande fælles verdensmål for en bæredygtig udvikling. De 17 verdensmål trådte i kraft den 1. januar 2016 og skal frem til 2030 sætte kurs mod en mere bæredygtig udvikling – også i Danmark.

Lidt nærmere Favrholt sætter Regional Vækst- og Udviklingsstrategi (ReVUS) for Region Hovedstaden mål for regionens udvikling, herunder rammevilkår og vækst mål, og ReVUS handleplan 2017-18 indeholder fyrtårnsprojekter, alle med betydning for en bæredygtig udvikling.

Under de enkelte fokusområder vises hvordan bæredygtighedsstrategien har sammenhæng til dels verdensmålene, dels de regionale rammevilkår, vækst mål og fyrtårnsprojekter.

Hillerød Kommunes arbejde med bæredygtighed i Favrholt tager udgangspunkt i Hillerød Kommunes bæredygtighedsværktøj godkendt af byrådet i september 2016. Formålet med værktøjet er, at få synliggjort i planarbejdet hvordan relevante bæredygtighedshensyn kan bidrage til at sikre en mere bæredygtig byudvikling.

Det skal være muligt for bygherrer i Favrholt at bæredygtighedscertificere enkeltprojekter - gerne efter DGNB system Denmark, som er en dansktilpasset version af den internationalt anerkendte bæredygtighedsstandard DGNB. DGNB er en metode til at planlægge, udføre og certificere bæredygtige bygninger og byområder.

Overordnede mål

Hillerød Kommunes arbejde med bæredygtighed i Favrholt tager udgangspunkt i disse overordnede mål:

Bredt helhedsperspektiv og målrettet prioritering

Vi arbejder med bæredygtighed i bredeste forstand – ud fra de tre gængse hovedemner miljø, sociale forhold og økonomi. Den helhedsorienterede tilgang sikrer, at vi kommer hele vejen rundt og får tænkt alle bæredygtighedsaspekter ind i udviklingen af Favrholt - og om en løsning er bæredygtig ud fra én isoleret vinkel eller også i større sammenhæng. Samtidig må vi erkende, at vi ikke kan det hele – vi er nødt til at prioritere og fokusere indsatsen der, hvor effekten for samfundet er størst.

Mål: Vi vil arbejde med et bredt, helhedsorienteret blik på bæredygtige løsninger - samtidig med at vi prioriterer udvalgte fokusområder

Størst effekt lokalt – bidrager globalt

At sikre en bæredygtig udvikling er en global indsats. Vi kan ikke løse verdens udfordringer i Favrholt, men vi kan bidrage til den globale indsats ved at prioritere og investere i de indsatser, der lokalt giver størst effekt. Når vi prioriterer indsatsen vil vi derfor se på, hvor vi får mest ud af det og bedst bidrager til at løse væsentlige, lokale udfordringer eller griber særlige lokale muligheder.

Mål: Vi vil prioritere indsatsen, der hvor den giver størst effekt i forhold til de lokale udfordringer og muligheder - og derigennem bidrage til den globale indsats

Velafrøvede løsninger – udvikle ny viden

Vi vil bredt set arbejde med velafrøvede løsninger, der giver sikkerhed for et godt resultat. Hvor de velafrøvede løsninger ikke findes vil vi handle forsigtigt, hvis vi ikke kender konsekvenserne af vores handlinger. Indenfor særlige udvalgte områder, vil vi sætte en standard over normen – og om nødvendigt udvikle ny viden. Det kan gøre Favrholt endnu mere attraktiv som ny bydel.

Mål: Vi vil generelt arbejde med velafrøvede, sikre løsninger – og i særlige tilfælde gøre Favrholt endnu mere attraktiv ved at sætte nye og højere standarder

Fremtidens behov – fleksible løsninger

Vi vil følge med i udviklingen og tænke både de nuværende behov og de tendenser, vi kan se for fremtidens byer, ind i udviklingen af Favrholt. Det kan være øget digitalisering og automatisering, deleøkonomi mm. Men vi kan ikke spå om fremtiden – og derfor vil vi hvor muligt arbejde med løsninger, der er fleksible og kan tilpasses de fremtidige behov som måtte opstå.

Mål: Vi vil skabe løsninger, der imødekommer kendte behov og er fleksible for tilpasning til fremtidige behov.

Samskabelse og lokalt engagement

Der er mange aktører, der kan være med til at sikre en bæredygtig udvikling af Favrholt. Hillerød Kommune er én aktør – og vi vil gerne gå foran. Vi er samtidig afhængige af at andre aktører bidrager og at vi sammen skaber de bedste løsninger. Vi vil bruge de muligheder, vi har til at forpligte andre aktører til at bidrage. Samtidig vil vi stræbe efter at arbejdet for en bæredygtig udvikling af Favrholt frem for alt skal være motiverende og give merværdi for dem der bidrager – fordi engagement er den bedste drivkraft.

Mål: Vi vil som kommune gå foran i arbejdet for en bæredygtig udvikling – og vi vil forpligte og motivere andre aktører til at samarbejde om at nå visionen om Favrholt som en bæredygtig bydel.

Bredt blik på bæredygtighed

Vi arbejder med et bredt, helhedsorienteret blik på bæredygtighed i udviklingen af Favrholm. Her beskrives det kort ud fra 13 kriterier under de tre hovedemner; miljø, sociale forhold og økonomi. Kriterierne er udvalgt med udgangspunkt i Hillerød Kommunes bæredygtighedsværktøj og med inspiration fra DGNB-systemet.

Transport

Bæredygtige transportmuligheder, særligt ny Favrholm Station, har været omdrejningspunkt for planlægningen af Favrholm og supersygehuset. Bystrukturen er udformet, så den sikrer optimal brug af den kollektive trafik gennem stationsnær, tæt by og pendlerparkering. Trafikstrukturen planlægges med et finmasket stinet, der sikrer at gang og cykel bliver nemme og naturlige transportformer sammen med toget.

Se fokusområde 1: Grøn mobilitet

Ressourceforbrug og affald

Den ny Solrødgård Klima- og Miljøpark ved Favrholm er gået foran, når det kommer til effektiv udnyttelse af ressourcer. Ressourceoptimering, genbrug og cirkulær økonomi er vigtige aspekter i udviklingen af en ny by som Favrholm, hvor for eksempel brug af byggematerialer og håndtering af overskudsjord skal overvejes i byggefasen og på længere sigt for eksempel håndtering af affald og muligheder for deleøkonomi.

Se fokusområde 2: Ressourcer og energi

Energi

Strategisk Energiplan for Favrholm sætter retning for det kommende arbejde med energiforsyning i Favrholm og peger på de samfundsøkonomisk bedste løsninger. Der er i det kommende arbejde blandt andet fokus på potentialet i etableringen af et fjernkølenet, der kan stille overskudsvarme til rådighed for fjernvarmeforsyningen. Sammen med grøn mobilitet er fossilfri energiforsyning vigtige elementer i at reducere CO₂-udledningen.

Se fokusområde 2: Ressourcer og energi

Natur

Favrholm ligger på kanten af Salpetermosen – et stort naturbeskyttet område. Når vi bygger tæt og bæredygtig by omkring stationen, som vil påvirke randområderne af mosen, reserverer vi arealer til etablering af erstatningsnatur i god kvalitet og i funktionel tilknytning til mosen. På den måde sikrer vi leve- og ynglesteder for de beskyttede arter, der findes. Udover erstatningsnatur vil vi arbejde for at skabe ny bynatur og god adgang til naturområder omkring bydelen. Naturen bliver på den måde trukket helt ind i den ny bydel og bliver en del af hverdagen i Favrholm.

Vand og klimasikring

Beskyttelse af vandressourcen er vigtigt i Favrholm. Hele området er et område med særlige drikkevandsinteresser og området afleder overfladevand til vandløbssystemerne Pølseå og Havelse Å, der udgør vigtige habitater og har betydning for tilstanden i Arresø og Roskilde Fjord. Der skal også tages højde for klimaforandringer. Det skal sikres, at den ny bydel ikke oversvømmes, og at de omkringliggende vandløb ikke belastes mere end i dag, så der ikke sker skader på omgivelserne.

Se fokusområde 3: Klimasikring

Miljø

Social mangfoldighed

Favrholm er en bydel hvor alle aspekter af livet kan udfolde sig og mødes. Supersygehuset bliver et center for aktivitet, byfingrene rummer både administrations-, service- og produktionsvirksomheder. Bomulighederne spænder fra urbane højhuslejligheder til grønne parcelhusområder og boligområderne forsynes med institutioner og fritidsfaciliteter i tilknytning til de grønne kiler. Variation og mangfoldighed vil også blive tænkt ind i indretningen af de enkelte delområder.

Byens rum og bygninger

Favrholm udformes efter en stærk helhedsplan for bystruktur og landskab med byfingre, der peger ind mod supersygehusets organiske firkløverform – Danmarks nok smukkeste supersygehus, der har vundet arkitekturprisen Best Futura Mega Project på MIPIM. Vi vil også fortsat arbejde sammen med andre aktører for at byens rum og bygninger udvikles med høje ambitioner for arkitektur og funktion.

Inddragelse

Helhedsplanen for Favrholm er lavet med udgangspunkt i forudgående borgermøder og inddragelse af det lokale erhvervs- og liv. Ved at inddrage tidligt sikres at alle hensyn kan tages i betragtning, og at der kan åbnes for eventuelt nye perspektiver. At skabe en ramme for involvering og samskabelse i forbindelse med udvikling af bylivet i den kommende bydel kan være trædesten i forhold til at skabe en bydel med en stærk identitet, hvor fællesskab og kreativitet er i højsæde – og med stærke bånd til resten af byen.

Se fokusområde 4: Byliv og sundhed

Sundhed og bevægelse

Med Nyt Hospital Nordsjælland placeret centralt i Favrholm ligger det helt naturligt at vægte sundhed højt i den nye bydel. Sundhed og bevægelse skal være nemme valg - indlejret i hverdagen og et grundlag for livet i bydelen. Nyt Hospital Nordsjælland og Hillerød Kommune er gået sammen i projektet 'Livskraft' for at løfte ambitionen og gøre Favrholm til et Living Lab for innovative sundhedsløsninger.

Se fokusområde 4: Byliv og sundhed

Byliv

Favrholm skal danne attraktive rammer om et aktivt og levende hverdagsliv for de mennesker, der kommer til at bo og arbejde i området eller besøger det. Bylivet og bydelens identitet skal formes og udvikles sammen med lokale aktører. Med aktiviteten 'Film i Favrholm 2017' er kimen til det kommende byliv allerede sat.

Se fokusområde 4: Byliv og sundhed

Arealudnyttelse

Arealressourcerne i Danmark er ved at være pressede. Udnyttelsen af nye arealer til byudvikling skal derfor ske, så vi får mest muligt ud af arealerne. I Favrholm bygger vi derfor tæt og højt i de dele af byen, der ligger nærmest stationen med gode muligheder for at bruge den kollektive trafik. I de områder hvor byen er mere åben, effektiviserer vi arealudnyttelsen gennem dobbeltanvendelse – mindst. Bydelens grønne kiler rummer både ny natur, plads til leg og til vandet, når det regner meget.

Finansielle virkninger i kommunen

Kommunens økonomi påvirkes i høj grad af udviklingen af et byudviklingsområde som Favrholm. For Hillerød Kommune er det en naturlig forudsætning, at projektet er økonomisk bæredygtigt. Det betyder, at bydelen udvikles i et tempo, hvor offentlige servicefunktioner og infrastruktur kan realiseres inden for rammerne af de økonomiske ressourcer, der er til rådighed. Det er også vigtigt at projektet medfører en merværdi for kommunen i forhold til at tiltrække nye borgere og arbejdspladser samt bidrage til at øge kommunens samlede attraktion.

Levetidsomkostninger

Der ligger store omkostninger i etableringen af en ny bydel – og anlægsudgifter kan let blive det mest synlige økonomiske aspekt. Omkostninger til drift og vedligehold gennem byområdet levetid, er dog ofte mange gange større. Økonomisk bæredygtige løsninger skal være bæredygtige også på den lange bane. Dette hensyn gælder i forhold til kommunens økonomi, men også andre aktørers økonomi, så fremtidige borgere og brugere, ikke belastes unødigt af høje driftsomkostninger.

Social

Økonomi

Grøn mobilitet

Velfungerende, trafikal infrastruktur er afgørende for en ny bydel som Favrholm. Samtidig er det af stor betydning for resten af Hillerød, at der sikres god tilgængelighed og mindske af trængsel for hele byen, selv ved den forøgelse af byen med næsten 20 %, som udviklingen af Favrholm vil betyde. En del af svaret ligger i en bæredygtig infrastruktur med fremme af cykling og kollektiv transport.

Helt fra starten har muligheden for kollektiv transport været en væsentlig faktor i udviklingen af Favrholm. Nyt Hospital Nordsjællands og bydelens placering er valgt med muligheden for etablering af en ny station for øje, og bydelen er bygget op med tæt by omkring stationen for at så mange som muligt har let adgang til toget. Favrholm Station forventes at stå færdig inden udgangen af 2021 og bliver en ny knudepunktstation for S-banen og lokalbanen med kun 30 min. til København. Bystrukturen fremmer også cykling med et tæt stinet, der binder bydelen og den eksisterende by sammen - her går miljøhensyn og sundhed hånd i hånd.

Der er mange gode grunde til at vi også fremadrettet vil arbejde målrettet for grøn mobilitet i udviklingen af Favrholm. Det forbedrer miljø og klima, mindsker trængslen og spildtiden på vejene og forbedrer bymiljøet. Vi arbejder derfor fortsat på at fremme cykling og brugen af kollektiv transport i bydelen.

Vi arbejder for eksempel på en opgradering af Hillerød Station. Banedanmark har i 2015 udarbejdet en såkaldt fase I-rapport for projektet (idefase). Hillerød Kommune og de øvrige nordsjællandske kommuner samt Region Hovedstaden arbejder på, at der kan blive udarbejdet en fase II-rapport (skitsefase), så projektet kan komme videre. Ved en sporsammenkobling af lokaltogssporene på Hillerød station, bliver hele lokaltogsnettet i Nordsjælland koblet op på Favrholm.

Et næste tiltag vil være at afdække muligheden for at skabe effektive busforbindelser, der forbinder Favrholm med resten af byen, til gavn for både Favrholm og den eksisterende by. Vi arbejder også på at gøre den kollektive transport i Nordsjælland mere CO2-neutral i samarbejde med de andre kommuner, trafikselskaberne og –leverandørerne.

Det er samtidig vigtigt at effektivisere bilen som transportform. Vi har allerede sikret at en pendlerparkering ved stationen letter brugervenlig omstigning fra bil til kollektiv transport. Der kan også ses på hvordan vi kan skabe de bedste rammer for samkørsel og delebiler og for brugen af elbiler.

Smarte, intelligente løsninger indenfor transport er også en mulighed i udviklingen af Favrholm. Der kan fx ses på mulighederne ved forbindelsen mellem stationen og hospitalet.

Bidraget til følgende verdensmål:

Sammenhæng med ReVUS:

- Rammevilkår 1: Effektiv og bæredygtig mobilitet
- Væksttema 4: Smart vækst
- Fyrtårnsprojekt: Trafikplan for Hovedstadsregionen
- Fyrtårnsprojekt: Smart Greater Copenhagen

Igangværende og planlagte indsatser:

- Etablere Favrholt Station og pendlerparkering inden udgangen af 2021 i et samarbejde mellem BaneDanmark, DSB, Lokaltog, Region Hovedstaden og Hillerød Kommune.
- Etablere de nødvendige nye stier i området, i første omgang i forbindelse med hospitalets og stationens åbning.
- Deltage i supercykelstisamarbejdet med 22 øvrige hovedstadskommuner og Region Hovedstaden om at etablere et net af højklassede cykelpendlerruter i hovedstadsområdet. Hillerød Kommune har indmeldt sig i samarbejdet i 2017.
- Udarbejde Hillerød Visionsplan sammen med Region Hovedstaden og Movia. Hillerød Visionsplan er en vision for hvordan den kollektive trafik skal forme sig i takt med byudviklingen – ikke bare i Favrholt, men i hele Hillerød. I forbindelse med hospitalet og stationen i Favrholt er der for eksempel mulighed for at lave effektive busløsnin-ger på tværs af erhvervsområderne ved Kongens Vænge, Favrholt og Trollesmindeallé.

Forslag til nye indsatser:

- Fastsætte trafikpolitisk mål for andelen af kollektiv trafik og cykeltrafik i Favrholt.
- Afdække potentialet for prioriteret buskørsel eller højklasset bustrafik, herunder mulighed for dedikerede busbaner, hvor man reserverer areal alene til bustrafik.
- Koble os til mobilitetsprojektet "Moving People" med Gate21, hvor der ses på transport hos de ansatte i større virksomheder.
- Understøtte brugen af elbiler via etablering af ladeinfrastruktur, særligt ved pendlerparkering på Favrholt Station.
- Afdække mulighed for at overgå til busser drevet ved el, gas eller andre fossilfri drivmidler.
- Afdække muligheder for smart teknologi i et trafikal perspektiv på forbindelsen mellem stationen og hospitalet.
- Afdække mulighed for (automatisk) medlemskab af en delebilsordning samtidig med etablering af færre parkeringspladser end normen i dag.
- Motivere virksomheder til delebilordninger eller til at stille pendlercykler til rådighed for medarbejdere.

Vigtige aktører:

- Region Hovedstaden
- Andre nordsjællandske kommuner
- DSB
- BaneDanmark
- Movia
- Lokaltog
- Vejdirektoratet

Ressourcer og energi

De nye erhvervs- og boligområder i Favrholm skal forsynes med vand, varme og el. Spildevand og affald skal bortskaffes, behandles og genbruges. Og i forbindelse med etableringen af bydelen skal anvendes byggematerialer og store mængder jord skal håndteres. Vi kan således ikke undgå ressource- og energiforbrug, men vi kan udvikle med omtanke og arbejde for at udviklingen sker med fokus på at mindske og optimere forbruget.

I Favrholm har vi gjort det muligt at bygge tæt i de stationsnære områder. Når vi bygger tæt kan vi minimere arealforbruget og samtidig mindske materiale- og energiforbruget.

I forhold til energi er minimering af forbruget ét vigtigt aspekt, grøn energiforsyning er et andet. Målet for Region Hovedstaden er at el- og varmforsyning skal være fossilfri i 2035. Allerede i dag er 75% af fjernvarmen i Hillerød fossilfri. Der er udarbejdet en Strategisk Energiplan for Favrholm, som ser samlet på energiforsyningen af bydelen.

Den strategiske energiplan angiver, at fjernvarme vil være den mest energirigtige varmforsyning i det meste af området. I det stationsnære område, hvor der er planlagt institutioner og virksomheder med mange arbejdspladser, er der erfaringsmæssigt et kølebehov. Særligt det kommende hospital vil have et stort kølebehov. Planen angiver, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at der etableres et fjernkølenet, som forsyner flere tætliggende virksomheder og institutioner i et samlet net. Der kan eventuelt være en synergieffekt i forhold til fjernkøling og udnyttelse af overskudsvarme.

Muligheden for fjernkøling og brug af overskudsvarme er én af de idéer, der er kommet fra Symbiose Hillerød, et netværk med deltagelse af større, lokale virksomheder, Hillerød Forsyning, Region Hovedstaden og Hillerød Kommune. I netværket arbejdes med en "industriel symbiose"-tankegang – et koncept hvor den ene virksomhed aftager affaldsprodukter fra en anden og bruger det som råstof.

Tanken om at affald skal ses som en ressource vil også være central i den kommende Klima- og Ressourcestrategi for Hillerød. De fremtidige løsninger for affald i Favrholm skal ses i sammenhæng med løsninger for resten af byen. Den kommende strategi vil således også sætte retning for håndtering af affald og ressourcer i Favrholm.

Etableringen af en ny bydel som Favrholm, med anlæg af infrastruktur og opførelse af byggeri m.m., er en meget væsentlig kilde til materialestrømme. I forbindelse med byggeri og anlæg skal der derfor være fokus på hvilke materialer der bruges og hvordan. Det kan være ved at anvende genbrugsmaterialer ved anlæg af veje, at (gen-)bruge lokale materialer for at minimere transportbehov eller at anvende certificerede materialer.

Håndtering eller bortskaffelse af overskudsjord er også et vigtigt element i forbindelse med etablering af bydelen, særligt da klimasikring af bydelen kræver ganske omfattende terrænbearbejdning og jordhåndtering. Vi vil derfor have fokus på så vidt muligt at skabe jordbalance og at finde måder at genanvende overskudsjord i området.

Bidraget til følgende verdensmål:

Sammenhæng med ReVUS:

- Væksttema 2: Grøn vækst
- Fyrtårnsprojekt: Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi

Igangværende og planlagte indsatser:

- Afdække mulighed for etablering af et fjernkølenet eventuelt med udnyttelse af overskudsvarme fra kølingen.
- Afdække andre muligheder for at gøre el- og varmemeforsyningen i Favrholm fossilfri.
- Afdække muligheder for industriel symbiose, blandt andet i netværkssamarbejdet Symbiose Hillerød.

Forslag til nye indsatser:

- Afdække mulighed for at skabe jordbalance i forbindelse med etableringen af Favrholm samt udarbejde en plan for håndtering af eventuel overskudsjord.
- Fastsætte mål for bæredygtig affaldshåndtering.
- Stille krav til anvendelse af genbrugsmaterialer eller certificerede materialer ved kommunale anlæg.
- Afdække muligheder for at motivere bydelens kommende beboere til genbrug og deleøkonomi.

Vigtige aktører:

- Symbiose Hillerød
- Hillerød Forsyning
- Region Hovedstaden
- Kommende bygherrer

Klimasikring

Høje krav til klimasikring er et vigtigt element i udviklingen af Favrholt som bæredygtig bydel. Det skal være med til at sikre borgere og virksomheder mod de stigende nedbørsmængder som følge af klimaforandringer. Det skal sikres at kommende bebyggelse og veje i Favrholt ikke oversvømmes. Det skal også sikres, at de omkringliggende vandløb ikke belastes mere end i dag, så der ikke sker skader på omgivelserne forårsaget af udviklingen af den nye bydel.

Regnvandet fra Favrholt skal ledes væk fra området via de to vandløb Pøle Å og Havelse Å, der begge er hydraulisk belastede. Pøle Å løber desuden ind gennem Hillerød by, med potentiel risiko for store skader ved oversvømmelse. Regnvandet skal derfor kunne holdes i området og kun langsomt ledes til åerne efterhånden, som de kan rumme vandet. Det kræver, at der skabes plads til vandet i den ny bydel og på steder, hvor det ikke gør skade på fx bygninger og veje.

For at kunne indfri de høje klimasikringsambitioner er vi startet med at samle viden. Hillerød Forsyning, Region Hovedstaden/Nyt Hospital Nordsjælland og Hillerød Kommune har sammen fået udviklet en regnvandsmodel for Favrholt, som med stor præcision kan simulere konsekvenser af forskellige udbygningsscenarier. Modellen bruges nu aktivt i planlægningen og dialogen med bygherrer.

På baggrund af modellen har vi kunnet fastsætte et meget ambitiøst mål for hvor meget vand, der overordnet set skal kunne tilbageholdes i området – en 100-års regnhændelse om 100 år (T100). Det vil sige, at Favrholt fra starten planlægges og etableres til at rumme ekstremregn, der statistisk sker hvert 100. år – også om 100 år, hvor der forventes heftigere regnhændelser end i dag.

Vi har udarbejdet en Klima, Natur og Landskabsplan som blandt andet beskriver hvordan terrænet formes i den ny bydel, så regnvandet ved ekstremregn kan ledes til og samles i de store grønne kiler og fælleder samt i Salpetermosen. Hverdagsregn skal kunne rummes indenfor de enkelte byområder i bydelen.

For at kunne skabe plads til skybrudsregnen og samtidig bruge arealerne i Favrholt effektivt har det været en forudsætning at arealer til skybrudsregn er multifunktionelle - det vil sige også skal have andre formål. Klima, Natur og Landskabsplanen viser derfor, hvordan områder til (erstatnings)natur og til rekreative formål kan oversvømmes ved ekstremregn. Det kan give gener, men ikke større skader eller negativ påvirkning af naturen.

I den videre planlægning og detaljering af byfingrene skal overvejes om regnvand kan forsinkes, fordampes eller genanvendes og bruges til formål, hvor rensat drikkevand normalt bruges, fx havevanding, bilvask, tøjvask osv. Det er i Hillerød Kommune allerede et krav til nye boligområder at regnvand bruges til toiletskyl og tøjvask. Genanvendelse af regnvand kan være med til at reducere brugen af rent drikkevand.

Bidraget til følgende verdensmål:

Sammenhæng med ReVUS:

- Væksttema 2: Grøn vækst
- Fyrtårnsprojekt: Living Lab for Klimatilpasning

Igangværende og planlagte indsatser:

- Implementere klimasikring i etaper efterhånden som der er behov for det – med udgangspunkt i Klima, Natur og Landskabsplanen for Favrholm (forventes vedtaget i starten af 2018).
- Stille krav til kommende bygherrer om at anvende den udarbejdede regnvandsmodel i forbindelse med kommende byggerier.
- Fastlægge krav til håndtering af hverdagsregn i byfingrene i kommende lokalplaner, herunder krav til dimensionering, placering og udformning af løsningerne.
- Udarbejde ny spildevandsplan, hvor der tages højde for udgiften til klimasikring i forhold til den eventuelle skadespåvirkning af oversvømmelse.

Forslag til nye indsatser:

- Forpligte og motivere kommende bygherrer til at integrere løsninger for genanvendelse af regnvand i deres projekter.

Vigtige aktører:

- Hillerød Forsyning
- Region Hovedstaden
- Nyt Hospital Nordsjælland
- Private bygherrer

Byliv og sundhed

Favrholm skal være rammen om en sund og levende hverdag – det er en del af visionen for den ny bydel. Det skal være et rart sted at være og der skal være naturlige mødesteder, som ramme for livet og fællesskaberne i bydelen. Byrum og bynatur skal invitere til leg og bevægelse året rundt. Vi vil kickstarte bylivet før bydelen kommer så både dens fysiske rum og dens identitet skabes og udvikles sammen med lokale aktører og videreudvikles med de mennesker, der kommer til at bo og arbejde i området eller besøger det.

I udviklingen af Favrholm har vi haft fokus på, at de fysiske strukturer danner basis for en sund og levende hverdag med mange forskellige aktiviteter og oplevelser. Byrummene i Favrholm kommer til at være alt fra urbane byrum tættest på stationen med mange forbipasserende på vej til og fra blandt andet station og hospital, til aktivitetspunkter i kanten mellem byfingre og landskab, hvor beboerne i Favrholm, men også andre borgere i Hillerød kan mødes og have forskellige aktiviteter som nyttehaver, frugtlund, dansegulv, udendørstræning m.m., til de mere nære fællesarealer og legepladser i boligområderne og de større, naturprægede områder i landskabsskilerne. Mellem Favrholm og Hillerøds mange eksisterende kultur-, handels og fritidstilbud er der kun få minutters cykelafstand.

Vi vil, i den videre detaljering og indretning, fortsat have fokus på de fysiske rammer for byliv og sundhed – på at byrummene i Favrholm alle skal være behagelige og sunde at opholde sig i, set i forhold til lys, luft- og vindforhold, tryghed, æstetik og funktionalitet. Vi vil gøre det let, attraktivt og inspirerende at bruge byens rum aktivt og i fællesskab med andre – også gerne for virksomhedernes ansatte og byens institutioner.

En sund og levende hverdag vil også udfolde sig i bydelens åbne huse – bygninger med offentlig adgang eller med aktiviteter for mange forskellige mennesker og brugergrupper. Her kan Nyt Hospital Nordsjælland komme til at gå foran som et godt eksempel. Hospitalet arbejder med idéer til hvordan bygningens faciliteter kan bringes i spil på nye måder, så hospitalet kan blive ramme om nye livgivende fællesskaber - ikke bare for patienter og pårørende, men også for andre brugere. Vi vil arbejde for at flere af bygningerne planlægges med fælles anvendelse og fleksibel brug, så de kan danne ramme om møder mellem forskellige mennesker. Og for at der skabes samspil mellem livet i bygningerne og byens rum.

Udviklingen af et nyt byområde handler ikke kun om de fysiske rammer – men også om at skabe grobund for relationer og fællesskaber og for en kultur, der inviterer til at tage aktivt del i livet i byen. I de kommende år, hvor Favrholm virkelig begynder at tage form, vil vi derfor gerne gøre det muligt for borgere, lokale foreninger, grundejere, bygherrer og andre aktører at være med til at udvikle byens liv. Det vil vi for eksempel gøre ved at skabe rammerne for midlertidige aktiviteter i området. Det giver mulighed for at afprøve forskellige idéer til aktiviteter og oplevelser, og sammen blive klogere på hvad den nye bydel skal kunne for at blive et levende, sundt og attraktivt bymiljø. Denne mulighed for at inddrage lokale aktører og derved skabe ejerskab og binde sig op på et større, eksisterende by-fællesskab med traditioner, kulturhistorie og foreningsliv er unik for udviklingen af et nyt byområde.

Bidraget til følgende verdensmål:

Sammenhæng med ReVUS:

- Væksttema 1: Sund vækst
- Væksttema 3: Kreativ vækst

Igangværende og planlagte indsatser:

- Skabe rammer for etablering af forbindelsen mellem den ny Favrholt Station og Nyt Hospital Nordsjælland, der forløber gennem den tætte bydel i stationsområdet. Her samarbejder Byudviklingsselskabet Favrholt, Nyt Hospital Nordsjælland og Hillerød Kommune om at skabe et aktivt og levende strøg med forskellige byfunktioner og med et bymiljø af høj kvalitet.
- Nyt Hospital Nordsjælland og Hillerød Kommune er gået sammen i et strategisk samarbejde kaldet Livskraft, der bygger på en innovativ samtænkning af sundhed, kreativitet, fællesskab og vækst.
- Afdække og koordinere ønsker og muligheder for nye aktiviteter i sportskilen nær Favrholt, herunder en multipark.
- Skabe de planmæssige rammer i Kommuneplan 2017 i kraft af brede anvendelsesbestemmelser for midlertidige aktiviteter i Favrholt.
- Gennemføre midlertidige aktiviteter i Favrholt. Hillerød Kommune har afholdt en idékonkurrence om midlertidige aktiviteter og afsat midler til aktiviteterne – foreløbigt i 2017 og 2018. Aktiviteten i 2017 var 'Film i Favrholt'.

Forslag til nye indsatser:

- Etablere et midlertidigt formidlingspunkt i Favrholt. Punktet kan bruges til formidling om udviklingen af bydelen og det kan være udgangspunkt for aktiviteter og udstillinger, eventuelt koordineret med Nordic Health Lab
- Der kan udarbejdes et kvalitetsprogram for hele bydelen med fokus på at undersøge og udvikle forslag til hvordan arkitektur, kunst og kultur kan bidrage til et bymiljø og bylandskab, som kan være 'forebyggende' og 'helende'.
- Etablere et bylivslaboratorie – et fysisk afgrænset rum/sted hvor forskellige idéer relateret til byliv og sundhed kan afprøves 1:1.
- Gennemføre demonstrationsprojekter, som kan udvikle og afprøve nye løsninger for udformning af det fysiske miljø som rammen for en sund og levende hverdag, fx udvikle stiforbindelsen mellem station og hospital i Favrholt som Smart Walk testarena for sundhedsteknik.
- Oprette en bylivsforening, der er ansvarlig for fornyelse, drift og vedligehold af byrum og aktiviteter i byrummene.
- Afdække mulighed for at tiltrække og afholde kultur- eller kunstevents af international klasse - for at skabe byliv i Favrholt og tiltrække både borgere og turister til Hillerød.

Vigtige aktører:

- Nyt Hospital Nordsjælland
- Byudviklingsselskabet Favrholt
- Kommende bygherrer
- Lokale foreninger og kulturaktører
- Lokale virksomheder og uddannelsesinstitutioner
- Borgerne i Hillerød

